

Læreruddannelse og datakompetence

RESUMÉ

30 June 2025

Kontekst og implementering

I en uddannelsessammenhæng, der er præget af stigende digitalisering, har betydningen af datakompetence aldrig været større. Portugals nationale handlingsplan for digital omstilling har skabt systemiske ændringer i hele uddannelsessektoren, hvilket har ført til en storstilet læreruddannelse under programmet Teachers' Digital Empowerment. Denne læringshistorie illustrerer, hvordan certificerede undervisere integrerer datakompetence i læreruddannelsespraksis. Deres erfaringer viser, at ud over at bruge digitale værktøjer skal lærerne udvikle analytiske og etiske kompetencer til at fortolke, anvende og beskytte data på pædagogisk meningsfulde måder. Uddannelsen leveres gennem en national ramme, der ledes af Generaldirektoratet for Uddannelse (DGE) og støttes af Skoleforeningens uddannelsescentre (CFAE). Selvom datakendskab ikke oprindeligt var en formel komponent i disse sessioner, er det opstået organisk som en reaktion på lærernes behov og digitale udfordringer i skolerne. I denne læringshistorie har læreruddannerne anvendt praktiske og kontekstspecifikke strategier til at udvikle lærernes kapacitet. Deres træning omfatter:

- Simuleringer med brug af fiktive datasæt til at træffe pædagogiske beslutninger;
- Etisk refleksion over databeskyttelse, ejerskab og overholdelse af GDPR;
- Kritisk sammenligning mellem AI-genererede anbefalinger og professionel dømmekraft.

De understreger også behovet for at forstå det økosystem, hvor uddannelsesdata produceres og administreres, og øger bevidstheden om spørgsmål som risici ved tredjepartsplatforme og adaptive læringsalgoritmer.

Lektioner, der er lært

1. Datakompetence er et vigtigt område inden for digitale færdigheder

Mens digitale kompetencer er et nødvendigt fundament, er datakompetence også et vigtigt domæne for digitale færdigheder. Lærere ved, hvordan de skal bruge uddannelsesværktøjer, men nogle gange udvikler de ikke fuldt ud potentialet i den analytiske tankegang til at fortolke resultaterne til pædagogiske formål. Uddannelse i datakompetence bør lægge vægt på kritisk tænkning, etiske overvejelser og kontekstuel og pædagogisk fortolkning frem for tekniske færdigheder alene.

2. Praktisk og kontekstuel læring fungerer bedst

Datakompetence udvikles bedst i læreruddannelsessessioner gennem praktisk og casebaseret læring. Simuleringer med fiktive datasæt, analyse af virkelige scenarier i klasseværelset og gruppearbejde giver lærerne mulighed for at se den umiddelbare relevans af dataanalyse.

Kontekstualiserede aktiviteter - som at spore elevernes fremskridt ved hjælp af digitale platforme eller analysere resultater af formativ vurdering - gør det abstrakte begreb "data" mere håndgribeligt og meningsfuldt.

3. Ethiske og juridiske dimensioner er centrale

Det er vigtigt at integrere diskussioner om databeskyttelse, ejerskab og overholdelse af GDPR i uddannelsesmoduler. Disse etiske og juridiske overvejelser bør ikke behandles som en tilføjelse, men som en integreret del af enhver datarelateret praksis i skolen. Lærerne skal lære at navigere i spændingsfeltet mellem personalisering og privatlivets fred.

4. AI og datakompetence: løfte og forsigtighed

AI introducerer stærke værktøjer til adaptiv læring og uddannelsesplanlægning, men det giver også anledning til vigtige bekymringer. Denne dobbelthed - at omfavne AI's fordele og samtidig anerkende dens risici - bør være et tilbagevendende tema i undervisning i datakompetence.

5. På vej mod en kultur med datainformeret undervisning

Datakompetence bør ikke behandles som et enkeltstående uddannelsesmål. Det er et kulturelt skift. Læreruddannelsesprogrammer - både grundlæggende og løbende - skal integrere datakompetence som en tværgående kompetence. At opbygge denne kultur betyder, at lærerne ikke kun skal udstyres med *færdighederne* til at håndtere data, men også med værdierne og tankesættene til at bruge dem ansvarligt og effektivt.

Konklusion

I denne læringshistorie viser læreruddannernes praksis, at det er både muligt og vigtigt at udvikle lærernes datakompetence. Deres arbejde illustrerer, hvordan læreruddannelsen kan gå ud over beherskelse af værktøjer og omfatte kritisk refleksion, etisk brug og pædagogisk anvendelse af data. Da elevdata fortsætter med at vokse i omfang og kompleksitet, skal læreruddannelsen udvikle sig for at fremme data.

Dette dokument er blevet oversat ved hjælp af DeepL Translator. Der er gjort en rimelig indsats for at levere en nøjagtig oversættelse, men ingen automatiseret oversættelse er perfekt. Denne oversættelse er en service og bør ikke betragtes som endelig. Den officielle tekst er den engelske version.

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Finansieret af Den Europæiske Union. Synspunkter og holdninger, der kommer til udtryk, er udelukkende forfatterens/forfatternes og er ikke nødvendigvis udtryk for Den Europæiske Unions eller Det Europæiske Forvaltningsorgan for Uddannelse og Kulturs (EACEA) officielle holdning. Hverken den Europæiske Union eller EACEA kan holdes ansvarlig herfor.